

NÁVRH STUDENTSKÉHO PROJEKTU („PRELIMINARY PROPOSAL“)

- **Předmět výzkumu:**

„Ochota lidí užít násilí v závislosti na důvěře v ozbrojené složky státu“.

- **Vymezení předmětu a cíle výzkumu:**

Otázka násilí je v současné době velmi kontroverzním a diskutovaným tématem. Zvláště v posledních měsících přináší hromadné sdělovací prostředky zprávy o nárůstu dětské kriminality, teroristických činech, rasově motivovaných útoků, radikálních stávek, revolučních pokusů, fotbalového výtržnictví, u nichž je využito násilí jako velmi účinná cesta k dosažení cílů a uspokojení potřeb. V mnoha státech existují propracované systémy ochrany veřejného pořádku, které jsou zajištěny nejrůznějšími druhy ozbrojených složek, a přesto se i v těchto státech běžně setkáváme s projevy násilí a nedostatečným zabezpečením občanů. Funkce ozbrojených složek v tomto případě selhává a lidé tak ztrácejí jednu z jistot své bezpečnosti a ochrany. Pokračování tohoto vývoje by mohlo vést k potlačení nebo rozpadu bezpečnostního systému ve státě. Cílem výzkumu je poznání míry pocitu ochrany a důvěry k této ochraně občanů ze strany státu. A zjištění, jak užití násilí v určitých situacích vnímají občané ČR, či jak jsou ochotni jej sami užít.

- **Identifikace výzkumného problému:**

Základním výzkumným problémem je ochota užít násilí (buď k sebeobraně, k dosažení vlastních cílů a uspokojení vlastních potřeb), která je podmíněna mírou důvěry v ozbrojené složky či následně důvěrou ve vlastní síly.

- **Výzkumná otázka:**

Do jaké míry má důvěra v ozbrojené složky vliv na užití násilí mezi lidmi?

- **Odvozené otázky:**

- V jakých situacích jsou lidé ochotni sami použít násilí?
- Proč se lidé spoléhají, popř. nespolehají na ozbrojené složky při řešení konfliktů?
- Jaké autority lidé uznávají při řešení konfliktů?
- Pro jaké potřeby jsou lidé ochotni použít násilí?
- Schvaluje veřejnost užití násilí jako řešení konfliktu či prostředek k uspokojení potřeb?
- Zapojí se lidé spíše do hromadného nebo do individuálního násilí?
- Jak dalece jsou lidé ochotni při použití násilí zajít?
- V jakých situacích je použití násilí legitimní?

- **Kontext výzkumu:**

Lidé v ČR chápou pojem násilí obecně. Často nevnímají jeho podstatu, jeho původ, jeho hnací motor či se na něj ne dívají v kontextu a sledu událostí. Vše, co je násilné, je vnímáno jako individuální část celku, který takto být chápán nemusí. Vše je vnímáno reflexivně. Pokud se octnu v projevu násilí, je pro mne zásadně důležité, zda jsem činný jako oběť nebo agresor. Rovněž důležitým rozhodujícím prvkem, zda se daného násilí zúčastním, či nikoliv (není zdaleka rozhodnuto, zda jako oběť, nebo agresor, neboť tyto role se mohou rychle změnit), je počet účastníků násilí. Davová nálada je snadno přenositelná a mnohdy z tradiční oběti násilí se může stát agresor. Lidé mohou použít násilí v rámci ochrany svého majetku, svého života, ideálů, víry či jiných pro účastníka násilí individuálních hodnot a z toho vyplývajících důsledků ze strany ozbrojených složek státu. Použití násilí přímým agresorem, který násilím získá buď materiální statky nebo uspokojení duševní či potřeb a jeho postih z hlediska ozbrojených složek. Tento účastník násilí je agresorem. Tohoto útočníka lze kvalifikovat i jako oběť jiného násilí.

Lidé mohou mít ambice nechat stát, ať je držitelem monopolu na užití násilí, a regulátorem a potlačovatelem násilí. Nebo spíše nechtějí hrát roli pasivních občanů, a chtějí být iniciátory a nositeli násilného jednání sami.

- **Jak bude výzkum proveden – strategie výzkumu a použitá technika sběru dat:**

Předmětem výzkumu bude důvěra lidí v ozbrojené složky, která může ovlivnit míru ochoty užít násilí. Výzkum bude proveden na základě kvalitativního postupu zjišťování informací o daném problému za využití rozhovoru, který může být řízený i neřízený, dotazníku, jenž eliminuje možné nedostatky rozhovorů, a analýzy dokumentů týkajících se problému jako metod sběru dat. Na Policii ČR získáme statistiky trestných činů rozčleněné dle typu a vyvodíme z nich procentuální účast násilí při těchto trestných činech.

Takže spojíte nestandardizované rozhovory, dotazníky a analýzu dat? To je vskutku megalomanské-) Ono propojení kvantitativních a kvalitativních metod je docela pracné, kor pro začátečníky. A když už tedy, tak musíte určit, co bude stěžejní technika a co pouze doplnění.

- **Zkoumaná populace:**

Zkoumanou populací budou všichni lidé starší 15 let, tedy trestně odpovědní, ze které bude vybrán vzorek na základě náhodného (pravděpodobnostního) výběru nebo pomocí „snowball technique“.

- **Operacionalizace:**

Vztah: *důvěra v ozbrojené složky* ↔ *ochota užít násilí*

Volba indikátorů = jak identifikovat důvěru v ozbrojené složky a ochotu užít násilí.

a) *Důvěra v ozbrojené složky*

- V jakých situacích lidé pocítují jistotu ze strany ozbrojených složek
- Jaké ozbrojené složky chrání jejich bezpečnost
- Které ozbrojené složky považují za užitečné/ zbytečné
- Jakou procentuální důležitost kladou na zodpovědnost za ochranu svého majetku: majitel – Policie ČR – Městská policie?

b) *Ochota užít násilí*

- Počet spáchaných činů samotnými respondenty
- Počet na nich spáchaných násilných činů
- Co považují za násilné činy
- Jaké znají zdroje násilí
- Pro jaké potřeby jsou ochotni užít násilí

- **Zdůvodnění zájmu:**

Tento výzkum bude využit pro další činnost Policie ČR a poslouží k dalšímu sociologickému poznání. Bude zveřejněn v sociologických časopisech Masarykovy univerzity a poslouží jako podklad pro další vědeckou činnost v tomto směru.

Ok.

- **Literatura:**

- Mareš, Miroslav. 2003. „Otázky, vymezení a typologie politického násilí“. r. 10: Politologický časopis; 4; str. 338 – 348.
- Kománková, Jana. Formánek, Ondřej. 2004. „Hooligans!“. Reflex; 24; str. 40 – 48.
- Bán, Andrej. 2004. „Má facka národnost?“. Reflex; 40; str. 30 – 32.
- Jirásek, Josef. 1998. *Ozbrojené složky ve státě a jejich vztah k veřejné moci*. Pardubice: Univerzita Pardubice.

- Zákony ČR (občanské a trestní právo)
- Listina základních práv a svobod ČR
- Arendt, Hannah. 1995. *O násilí*. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku.
- Habermas, J. 1999. *Dobíhající revolúcia*. Bratislava: Kalligram.
- Gál, Fedor. 1994. *Násilí*. Praha: Egem.
- Gilles, Dauvé. 2001. *Když povstání umírají*. Praha: AK10.
- Richards, Vernon. 1998. *Poučení ze Španělské revoluce*. Praha: AK10.
- Salák, Pavel. 2002. „*Subjekty oprávněné požadovat použití ozbrojených sil při záchranných pracích*“. r. 35: Správní právo; 3; str. 174 – 180.
- Vaníček, Jiří. 2003. „*Omezování práv a svobod v Čechách, na Moravě a ve Slezsku za mimořádných situací*“. r. 36: Správní právo; 2 – 3; str. 92 – 119.